

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет природничих наук

Кафедра біології та екології

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ВК 39 Глобальна екологічна криза

Освітня програма 091 Біологія та лабораторна діагностика

Спеціалізація (за наявності) –

Спеціальність 091 Біологія

Галузь знань 09 Біологія

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол №6 від "26" січня 2024 р

м. Івано-Франківськ – 2024

Силабус – це документ, в якому роз'яснюється взаємна відповідальність викладача і студента. В ньому представляються процедури, політики, зміст курсу, а також календар його виконання. В силабусі мають бути озвучені вимірювані цілі, які викладач ставить перед своєю дисципліною.

Студент має зрозуміти, чого він/вона зможе навчитися, чим саме може бути корисним цей курс. Силабус окреслює концептуальний перехід від «здобування знань» і «одержання практичних навичок» до компетентностей, що їх може засвоїти студент, вивчаючи цей курс. Силабус включає в себе анотацію курсу, мету (компетентності), перелік тем, матеріали для читання, правила стосовно зарахування пропущених занять. На відміну від робочого тематичного плану і навчально-методичного комплексу дисципліни, силабус створюється для студента.

Форма силабусу розглянута на засіданні НМР університету
Протокол № ____ від «__» _____ 2024 р.

Форма силабусу Затверджена Вченою радою університету
Протокол № ____ від «__» _____ 2024 р.

Розробники силабусу: Мельниченко Г.М. – доцент кафедри біології та екології

Зміст

1. Загальна інформація	4
2. Опис дисципліни	4
3. Структура курсу	6
4. Система оцінювання курсу (зразок)	8
5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу	8
6. Ресурсне забезпечення	9
7. Контактна інформація	11
8. Політика навчальної дисципліни.....	12

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Глобальна екологічна криза
Освітня програма	091 Біологія та лабораторна діагностика
Спеціалізація (за наявності)	–
Спеціальність	091 Біологія
Галузь знань	09 Біологія
Освітній рівень	Бакалавр
Статус дисципліни	Вибіркова
Курс / семестр	
Розподіл за видами занять та годинами навчання (якщо передбачені інші види, додати)	Лекції – 16 год. Практичні заняття – 14 год. Самостійна робота – 60 год.
Мова викладання	Українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pro/developer/course/view/5983

2. Опис дисципліни

Мета та цілі курсу

"Глобальна екологічна криза" – це вибіркова навчальна дисципліна, що належить до циклу загальної підготовки та вивчається з метою набуття комплексних теоретичних знань про глобальні екологічні проблеми та стан навколишнього природного середовища; навичок застосування методичних підходів щодо оцінювання причин і наслідків глобальних та регіональних екологічних проблем.

Мета викладання дисципліни " Глобальна екологічна криза " полягає у підготовці висококваліфікованих фахівців, шляхом формування широкого світогляду та розуміння суті глобальних екологічних проблем, їх причин, наслідків та способів протидії.

Цілі курсу з дисципліни " Глобальна екологічна криза " передбачають набуття здобувачами необхідних знань для розвитку професійних компетенцій та формування ціннісних засад пізнання.

В результаті вивчення дисципліни студент повинен:

Знати:

- наукові засади глобальної екології;
- місце глобальної екології в системі екологічних наук, пріоритети і завдання;
- суть глобальних екологічних проблем людства, їх причин, наслідків та шляхів вирішення;
- прояви глобальних екологічних криз на національному та регіональному рівнях;

Вміти:

- трактувати сучасні масштаби антропогенного впливу на природу;

- характеризувати причини порушення теплового балансу планети;
- трактувати категорію „забруднення”. Розрізняти джерела, види забруднень;
- характеризувати критерії, ознаки та напрямки деградації природних компонентів і природних екосистем;
- трактувати вплив екологічного стану середовища на здоров'я людей;
- аналізувати сучасні підходи до вирішення глобальних екологічних проблем.

Компетентності

ІК01 – Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі біології при здійсненні професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування законів, теорій та методів біологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

ЗК03 – Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК04 – Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК05 – Здатність спілкуватися державною мовою як усно так і письмово.

ЗК07 – Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК08 – Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.

ЗК09. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо з метою збереження природного навколишнього середовища.

СК02 – Здатність демонструвати базові теоретичні знання в галузі біологічних наук та на межі предметних галузей.

СК05 – Здатність до критичного осмислення новітніх розробок у галузі біології і професійній діяльності.

СК06. Усвідомлення необхідності збереження біорізноманіття, охорони навколишнього середовища, раціонального природокористування.

Програмні результати навчання

ПР01 – Розуміти соціальні та економічні наслідки впровадження новітніх розробок у галузі біології у професійній діяльності.

ПР05 – Демонструвати навички оцінювання непередбачуваних біологічних проблем і обдуманого вибору шляхів їх вирішення

ПР07 – Володіти прийомами самоосвіти і самовдосконалення. Уміти проектувати траєкторію професійного росту й особистого розвитку, застосовуючи набуті знання.

ПР08 – Знати та розуміти основні терміни, концепції, теорії і закони в галузі біологічних наук і на межі предметних галузей.

ПР18. Уміти прогнозувати ефективність та наслідки реалізації природоохоронних заходів.

ПР22 – Поєднувати навички самостійної та командної роботи задля отримання результату з акцентом на добросовісність, професійну сумлінність та відповідальність за прийняття рішень.

3. Структура курсу

№	Тема	Результати навчання	Завдання
1.	Вступ. Об'єкт, предмет та завдання курсу "Глобальна екологічна криза"	Вміти трактувати предмет глобальної екології. Історична ретроспектива. Розуміти структуру науки. Знати місце глобальної екології в системі екологічних наук, пріоритети і завдання. Розуміти теорії, концепції, принципи і методи глобальної екології. Міжнародна стратегія сталого розвитку. Підходи до визначення терміну «глобальна екологічна криза».	Творче завдання (есе), спеціальна дискусія
2.	Тема 2. Світовий розвиток і глобальна екологія	Вміти трактувати сучасні масштаби антропогенного впливу на природу. Глобальні наслідки надмірного антропогенного навантаження і виснаження природних систем. Глобальне моделювання. Особливості чотирьох основних моделей розвитку людства, їх наукове і суспільно-екологічне значення. Підходи до виділення та типології глобальних екологічних проблем.	Творче завдання (есе), спеціальна дискусія, тестові завдання
3.	Тема 3. Проблема порушення теплового балансу планети як глобальна екологічна проблема	Розуміти поняття баланс – рівновага. Причини порушення теплового балансу планети. Наслідки порушення теплового балансу: парниковий ефект, глобальні кліматичні зміни, активізація неотектонічних процесів, підняття рівня Світового океану, явище Ель-Ніньо, „вулканічна зима”. Міжнародну конвенцію зі зміни клімату. Кіотський протокол. Паризьку конвенцію.	Творче завдання (презентація), спеціальна дискусія.
4.	Тема 4. Проблема забруднення	Вміти трактувати категорію „забруднення”. Розрізняти джерела,	Спеціальна дискусія

	навколишнього середовища	види забруднень, забруднювачі навколишнього середовища. Наслідки глобального забруднення планети: смоги, кислотні опади, озонові діри. Розуміти кумулятивну, канцерогенну, тератогенну, мутагенну дію забруднювачів на живі організми. Монреальський протокол.	
5.	Тема 5. Проблема деградації природних компонентів	Розуміти категорію „деградація”. Критерії, ознаки та напрямки деградації природних компонентів і природних систем. Явища ерозії, опустелювання, погіршення якісного стану, скорочення біорізноманіття. Міжнародні програми і конвенції по збереженню живої та неживої природи	Тестові завдання
6.	Тема 6. Глобальні екологічні проблеми і екологічна безпека	Вміти трактувати вплив екологічного стану середовища на здоров'я людей. Екологічно допустимий ризик. Поняття психологічного комфорту Екологічна безпека. Оцінку ступеня просторового комфорту життєдіяльності населення за Ю.Одумом	Спеціальна дискусія
7.	Тема 7. Міжнародна екологічна співпраця	Знати про міжнародні екологічні домовленості і програми. Розуміти міжнародну програму „Людина і біосфера”. Всеєвропейську стратегію збереження ландшафтного і біотичного різноманіть. Стратегію сталого розвитку України. Загальнодержавну програму формування національної екомережі України. Міжнародні конвенції	Спеціальна дискусія
8.	Тема 8. Екологічна ситуація в Україні	Розуміти причини розвитку екологічної кризи. Джерела забруднення довкілля. Техногенне навантаження на довкілля.	Спеціальна дискусія

	<p>Забруднення навколишнього середовища підприємствами металургії, енергетики, машинобудівним комплексом, хімічною, гірничодобувною промисловістю. Негативний вплив на довкілля військової діяльності, транспорту, сільського господарства, комунальних стоків. Фізичне забруднення. Геоаномальні зони. Основні наслідки екологічної кризи. Дефіцит води. Виснаження земельних ресурсів. Активізація екзогенних геологічних процесів. Зниження біорізноманіття. Демографічна криза та зростання захворюваності населення.</p>	
--	---	--

4. Система оцінювання курсу

Накопичування балів під час вивчення дисципліни	
Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Лекція	–
Практичні заняття	40
Самостійна робота	10
Індивідуальне завдання	30
Підсумкова залікова робота	20
Максимальна кількість балів	100

5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу

Види навчальної роботи	Навчальні тижні																	Разом
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	
Лекції																		–
Практичні заняття		4		6		6		6		6		6		6				40
Самостійна робота													10					10
Індивідуальні завдання		10		10		10												30
Підсумкова залікова робота																	20	20
Всього за тиждень		14		16		16		16		16		16		16			20	100

Примітка: не рекомендується на один тиждень планувати кілька форм контролю.

6. Ресурсне забезпечення

Матеріально-технічне забезпечення	Мультимедійні презентації (лептоп, проєктор), використання системи дистанційної освіти для проведення тестування.
-----------------------------------	---

Література:

1. Резнікова Н.В. Глобальні екологічні проблеми в сучасному світі: екологічна детермінанта міжнародних економічних відносин / Н.В. Резнікова. – К.: Вістка, 2016. – 216 с.

2. Подолання екологічних ризиків та загроз для довкілля в умовах надзвичайних ситуацій – 2022: колективна монографія Полтава – Львів: НУПП імені Юрія Кондратюка, НУ «Львівська політехніка» — Дніпро: Середняк Т. К., 2022, — 664 с.

3. Степаненко С.М., Владимірова О.Г. Стратегія сталого розвитку: конспект лекцій / С.М. Степаненко, О.Г. Владимірова. – Одеса: Одеський державний екологічний університет, 2019. – 175 с.

4. Звіт про стратегічну екологічну оцінку Програми економічного і соціального розвитку Івано-Франківської міської територіальної громади на 2021-2023 рр. / Миленька М.М., Мельниченко Г.М., Різничук Н.І., Клід В.В/ Режим доступ: https://www.mvk.if.ua/uploads/files/54608_8.pdf

5. Екологічна безпека та економіка : монографія / М.І. Сокур, В.М. Шмандій, Є.К. Бабець, В.С. Білецький, І.Є. Мельнікова, О.В. Харламова, Л.С. Шелудченко. – Кременчук, ПП Щербатих О.В., 2020 – 240 с.

6. Мініна, О., Шевченко, О., Мороз, Є. (2021). Забруднення довкілля як складова глобальної екологічної кризи: національний рівень. Науковий вісник Полісся, (2(21), 39–51. [https://doi.org/10.25140/2410-9576-2020-2\(21\)-39-51](https://doi.org/10.25140/2410-9576-2020-2(21)-39-51)

7. Мельниченко Г. М., Миленька М. М., Різничук Н. І., Цап'юк Л. М. Структура утворення та стан поводження з відходами в Івано-Франківській області (інформаційно-аналітичний огляд). Екологічні науки. – 2020. – №2(29). – С. 170–174.

8. Глобальна екологічна політика та Україна: монографія / Тетяна Юріївна Перга. – Ніжин: Видавець ПП Лисенко М.М., 2014. – 288 с.

7. Контактна інформація

Кафедра	Назва, адреса, кабінет, телефон, сайт, електронна адреса
Викладач (і) Гостьові лектори	Галина Мельниченко, к.б.н., викладач
Контактна інформація викладача	Галина Мельниченко halyna.melnichenko@pnu.edu.ua

8. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність	<ul style="list-style-type: none"> - Академічна доброчесність здобувачів вищої освіти є важливою умовою для опанування результатів навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі). Політика щодо академічної доброчесності регламентується положенням: «Положення про запобігання академічному плагіату у ДВНЗ “Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника”» https://pnu.edu.ua/wpcontent/uploads/2021/02/%D0%9D%D0%B0%D0%BA%D0%B0%D0%B7-%E2%84%96627_27.09.2018.pdf. - У разі порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання. - В Університеті діють морально-етичні принципи та правила поведінки викладачів і студентів, яких слід дотримуватися у своїй діяльності, прописані в Кодексі честі ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» - https://pnu.edu.ua/wpcontent/uploads/2021/02/%D0%9A%D0%BE%D0%B4%D0%B5%D0%BA%D1%81.FR12.pdf <p>Політика щодо перескладання змістових модулів та оскарження оцінювання</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ліквідація академічної заборгованості, перескладання змістових модулів та оскарження результатів оцінювання проводиться згідно порядку прописаного в «Порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ “Прикарпатський національний університет ім. В. Стефаника” (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019)» https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2019/11/PORYaDOK-Orhanizatsii-TaProvedennia-Otsiniuvannia-Uspishnosti-Studentiv-Prykarpatskoho-Natsionalnoho-UniversytetuIm.-Vasylia-
--------------------------	---

	<p>Stefanyka.pdf</p> <p>Участь в опитуванні (анкетуванні)</p> <p>- По завершенні вивчення курсу здобувачі вищої освіти мають можливість пройти опитування у системі Центру дистанційного навчання та моніторингу освітньої діяльності https://d-learn.pnu.edu.ua/ щодо удосконалення якості навчання. Анкета носить анонімний характер і включає 10 запитань, відповіді на них будуть використовуватися лише в узагальненому вигляді. Заповнення анкет є важливою складовою навчальної активності студентів, що дозволить оцінити дієвість застосованих методів викладання та врахувати їх пропозиції стосовно покращення змісту навчальної дисципліни.</p>
Пропуск и занять (відпрацювання)	Студенти зобов'язані відвідувати заняття, незалежно у якій формі вони проводяться (авдиторно, дистанційно, індивідуальний графік навчання). Систематичні пропуски занять, без поважних на те причин, є підставою для недопущення окремих студентів до складання семестрового контролю. Відпрацювання пропусків без поважних причин дозволяється лише за заявою на ім'я декана і набуття чинності відповідного розпорядження. Пропуски занять за поважних причин, підтверджених документально, відпрацьовуються без попередніх узгоджень.
Виконання завдання пізніше встановленого терміну	Завдання, які студент виконав пізніше зазначених кінцевих термінів не приймаються і повинні бути відпрацьовані індивідуально. Винятком із цього правила є наявність поважної причини з її документальним підтвердженням.
Невідповідна поведінка під час заняття	Студенти, чия поведінка впродовж одного чи кількох занять не відповідає загальним нормам, встановленим Кодексом честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, можуть бути тимчасово відсторонені від заняття з подальшим індивідуальним відпрацюванням у позаурочний час.
Додаткові бали	-
Неформальна освіта	Можливість зарахування. Рекомендовані платформи.

Викладач
Мельниченко Г.М., к.б.н., доц.

